

Saksframlegg**Investeringstilskot Budeia Pub Fyresdal**

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskapet		

Endeleg vedtaksrett i saka har: Formannskapet**Dokument i saka:****Vedlegg**

- 1 Søknad om tilskot frå næringsfondet - oppstartsmidlar til pub
- 2 Førebels svar søknad om tilskot frå næringsfondet - oppstartsmidlar til pub
- 3 Søknad om tilskot til etablering av Budeia Pub i Fyresdal
- 4 Søknad om tilskot til etablering av Budeia Pub i Fyresdal
- 5 Utfyllande opplysningar – søknad om tilskot til etablering av Budeia Pub i Fyresdal

Bakgrunn for saka:

Fyresdal kommune har motteke søknad frå NORDBYGGDI PUB- OG BARDRIFT AS (897998882), ved dagleg leiar Vilje Lovise Juvskås, om tilskot til etablering av Budeia Pub i Fyresdal. Nordbygdi pub og bardrift har skifta eigarar og er nå heileigd av Vilje Lovise Juvskås. Dette er førebels ikkje registrert i Brønnøysund men dokumentert gjennom aksjenærbok og kopi av generalforsamlingsprotokoll (31.07.2026).

Budeia Pub er planlagt som ein sosial møteplass med servering, arrangement og aktivitetar. Målet er å bidra til auka aktivitet og liv i sentrum og samtidig styrkje det lokale næringslivet. Søkjar viser mellom anna til eit aktivt lokalsamfunn, mange tilreisande og turistar i sommarhalvåret og venta auka aktivitet i samband med etableringa av datasenteret. Søknaden har vore supplert og endra fleire gonger gjennom saksbehandlinga. Etter at kommunen etterlyste ytterlegare informasjon, vart det 26.08.2026 sendt inn eit nytt investeringsbudsjett og ein ny finansieringsplan som ser slikt ut;

Det siste investeringsbudsjettet omfattar:

Budsjettpost	Eks mva	Beløp ink mva
Tap-it skjenkekontroll	24 000	30 000
Shuffleboard	8 800	11 000
Biljardbord	8 400	10 500
Oppgradering av lokale og fast innreiing	20 000	25 000
Møblar, dekor og anna laus innreiing	4 000	5 000
Garanti og oppstartsstøtte til husleige	50 000	50 000

Lydanlegg	24 000	30 000
Totalt kostnadsoverslag	139 200	161 500

**husleige garanti bereknast utan mva*

Søkar ber kommunen vurdere det høgast moglege tilskotet innanfor gjeldande regelverk og på grunnlag av godkjende støtteberettiga kostnader.

I tillegg til investeringsbudsjett vist over vil det vere behov for ytterlegare 50 000 kroner i eigenkapital som skal gå første varekjøp, søknads- og etableringsgebyr, forsikringar, marknadsføring, opplæring, mindre driftsutstyr og nødvendig likviditet fram til verksemda får ordinære salsinntekter.

I tillegg til budsjettpostane over er det opplyst at ein reknar med å legge inn eigeninnsats som ein del av investeringa på cirka 42 000.

Finansieringsplan	Kommentar	Beløp
Tilskot		161 500
Total finansiering		161 500

I følgje søkjar er det samla kapitalbehovet ved etableringa, berekna til 211 500 kroner men kostnadane som er med investeringsbudsjettet er på 161 500

- Opphavleg omsøkt kommunalt tilskot: 161 500 kroner
- Eigenkapital: 50 000 kroner
- Samla kapitalbehov ved oppstart: 211 500 kroner

Eigenkapitalen på 50 000 kroner kjem i tillegg til investeringsbudsjettet. Midlane skal mellom anna nyttast til første varekjøp, søknads- og etableringsgebyr, forsikringar, marknadsføring, opplæring, mindre driftsutstyr og nødvendig likviditet fram til verksemda får ordinære salsinntekter. Driftsbudsjettet for første driftsår legg til grunn inntekter på kr 1,5 mill. og kostnader på kr 1,194 mill.

Driftsbudsjett	Beløp
Inntekter	1 500 000
Sal av drikke	1 250 000
Inntekter frå arrangement	250 000

Driftskostnader	1 194 000
Varekjøp	450 000
Husleige	144 000
Lønn	420 000
Straum og drift	90 000
Marknadsføring	10 000
Forsikringar og diverse	80 000

Driftsresultat	306 000
-----------------------	----------------

Ved oppstart er det planlagt fire deltidstillingar, med moglegheit for auka bemanning i turistsesongen og ved auka aktivitet. Verksemda er i hovudsak planlagt open fredag og laurdag. Søkar erkjenner at tilskotstype, meirverdiavgift og samla kapitalbehov ikkje kom tydeleg nok fram i den opphavlege søknaden. Ho ønskjer å vere open og ryddig i den vidare prosessen og kan ettersende ytterlegare dokumentasjon og detaljert budsjett ved behov.

Søkar viser til eit sterkt personleg engasjement for etableringa av Budeia Pub, med mål om å skape ein trygg, inkluderande og levande møteplass i Fyresdal sentrum. Ho legg vekt på at etableringa skal vere økonomisk ansvarleg og realistisk, og at ho gjennom eigenkapital, eigeninnsats og personleg engasjement sjølv tek ein del av arbeidet og den økonomiske risikoen. Søkar ber om at søknaden og prosjektet samla blir lagt fram for formannskapet til ei heilskapleg vurdering.

Vurdering:

Søknaden er vurdert med utgangspunkt i kommuneplanen sin samfunnsdel 2023–2035 og kommunen sin strategi for næring og arbeidsliv. I tillegg er det lagt vekt på reglane for næringsfondet, marknad og etterspurnad, konkurranseforhold, driftsmodell og gjennomføringsevne, andre relevante forhold og storleiken på eit eventuelt tilskot.

Næringsfondet og støtteberettiga kostnader

Næringsfondet skal bidra til næringsutvikling, etableringar og arbeidsplassar i Fyresdal. Samtidig må støtte vurderast opp mot dei vedtekne retningslinene for fondet.

Fleire av kostnadspostane i søknaden gjeld utstyr og lausøyre. Etter retningslinene for næringsfondet er lausøyre normalt ikkje støtteberettiga gjennom ordinært investeringstilskot. Kostnader knytt til ordinær drift, som husleige og løpande driftsutgifter, fell også normalt utanfor ordninga.

Det har tidlegare vore vurdert om etablerartilskot kunne vere aktuelt. Selskapet som søker har allereie etablert Budeia Pub i Seljord, og etablerartilskot blir derfor ikkje vurdert som relevant i denne saka.

Det må derfor skiljast mellom det samla kapitalbehovet ved etableringa og kva kostnader som kan godkjennast som reelle investeringskostnader etter retningslinene for næringsfondet.

Marknad, etterspurnad og konkurranseforhold

Marknadsgrunnlaget for Budeia Pub kan vurderast ut frå tre hovudstraumar av potensielle kundar og inntekter (ikkje rangert rekkefølge:

1. Aktiviteten knytt til datasentercampus

Utbygginga på Molandsmoen vil dei neste fire til fem åra medføre vesentleg aktivitet i Fyresdal. Arbeidarar, leverandørar og andre som oppheld seg i kommunen i samband med utbygginga representerer eit nytt og mellombels stort kundegrunnlag for serverings-, aktivitets- og utelivstilbod.

Denne marknaden skil seg frå den tradisjonelle turistmarknaden ved at aktiviteten vil gå gjennom større delar av året. For Budeia Pub kan dette gi eit viktig kundegrunnlag i etableringsfasen og bidra til aktivitet også utanfor sommarsesongen.

Samtidig er dette ein marknad som i stor grad er knytt til anleggsperioden. Det må derfor takast høgde for at denne inntektsstraumen kan bli redusert når utbyggingsaktiviteten går over i ordinær drift.

2. Turisme og tilreisande i sommarsesongen

Fyresdal har betydeleg turistaktivitet i sommarsesongen. Besøkande, hyttefolk og andre tilreisande representerer eit etablert kundegrunnlag for serverings- og aktivitetstilbod.

Eit pubtilbod med arrangement og aktivitetar kan supplere eksisterande reiselivs- og serveringstilbod og bidra til at tilreisande nyttar fleire av tilboda i sentrum. Denne marknaden vil samtidig vere sesongavhengig og påverka av mellom anna besøkstal og lengda på turistsesongen.

3. Faste innbyggjarar

Den tredje og mest langsiktige marknaden er dei faste innbyggjarane i Fyresdal. For at verksemda skal vere berekraftig over tid, særleg etter at anleggsaktiviteten på Molandsmoen blir redusert, vil det vere viktig å etablere eit stabilt lokalt kundegrunnlag.

Behovet for fleire sosiale møteplassar og større kapasitet på pubtilbod har kome tydeleg fram gjennom fleire medverknadsprosessar i kommunen. Dette er eit viktig moment i vurderinga av marknaden. Etableringa svarar såleis ikkje berre på ein forventet mellombels etterspurnad frå datasenterutbygginga, men også på eit behov som er uttrykt av innbyggjarane.

Det finst allereie verksemder i Fyresdal som tilbyr servering og alkoholservering. Budeia Pub legg likevel opp til eit noko anna konsept, med kombinasjonen av pub, aktivitetar og arrangement. Etableringa vil kunne gi auka konkurranse i ein avgrensa lokal marknad, men kan samtidig bidra til større samla kapasitet, eit breiare tilbod og meir aktivitet i sentrum.

Driftsmodell og gjennomføringsevne

Søkjar har relevant erfaring frå Budeia Pub i Seljord og opplyser å ha erfaring med mellom anna bemanning, vareflyt, arrangement, vakthald, økonomistyring og ansvarleg drift av skjenkestad.

Det er likevel ein viktig skilnad mellom verksemda i Seljord og etableringa i Fyresdal. I Seljord var det allereie ei drift. I Fyresdal skal det etablerast ei ny drift frå grunnen av. Det skal byggjast opp ein lokal driftsorganisasjon, etablerast rutinar, rekrutterast og lærast opp medarbeidarar og byggjast opp eit nytt kundegrunnlag. Dette gir ein større etableringsrisiko enn å gå inn i ei eksisterande drift.

Søkjar er busett i Stockholm og har ei deltidstilling ved sida av verksemda. Søkjar opplyser at ho vil vere fysisk til stades ved behov og ved større arrangement, medan den daglege drifta elles skal ivaretakast gjennom lokale skiftansvarlege og digital oppfølging.

Driftsbudsjettet legg til grunn ei omsetning på kr 1,5 mill. første driftsår. Driftsbudsjettet kan vere i overkant optimistisk, med tanke på at det i dag ikkje er pubdrift i dei aktuelle lokala og at verksemda må byggje opp både drift og kundegrunnlag frå grunnen av. Når det gjeld kostnader i driftsbudsjettet kan lønnskostnadane vere noko låge mellom anna ordi då eigar grunna bustad og jobb i SAS vil ha begrensa moglegheit til å arbeide i puben sjølv. På den andre sida gir kombinasjonen av datasenteraktivitet dei neste fire til fem åra, turistmarknaden i sommarsesongen og etterspurnaden blant faste innbyggjarar eit breiare marknadsgrunnlag enn innbyggjartalet åleine skulle tilseie.

Driftsmodellen kan fungere, men er avhengig av at det blir etablert ein tydeleg og robust lokal driftsorganisasjon. Dette er særleg viktig for ei verksemd med alkoholservering og arrangement. Før eventuell utbetaling av støtte bør det derfor liggje føre ei konkret skildring av driftsorganisasjonen, kven som har det operative ansvaret lokalt, bemanning og korleis den daglege oppfølginga skal gjennomførast.

Andre relevante forhold

Det er positivt at etableringa kan gi fire deltidstillinger og bidra til eit breiare aktivitets- og serveringstilbod i Fyresdal.

Fyresdal står samtidig i ein periode med stor endring. Aktiviteten knytt til datasenterutbygginga gir eit særskilt behov for kapasitet innan overnatting, servering, handel, aktivitetar og sosiale møteplassar. Eit pubtilbod kan vere ein del av den lokale infrastrukturen som møter denne veksten, samtidig som tilbodet vil vere tilgjengeleg for fastbuande og tilreisande.

Det er likevel viktig at etableringa blir bygd på eit driftsgrunnlag som også kan vere berekraftig når den mest intensive anleggsperioden er over. Evna til å etablere Budeia Pub som ein møteplass for faste innbyggjarar og tilreisande vil derfor vere viktig for verksemda på lengre sikt.

Storleik på støtte

Ei generell betraktning av informasjon frå dialogmøte med søkjar og oversendt dokumentasjon er at kvaliteten spriker ein del i dei ulike versjonane, noko som kanskje er naturleg i ei etableringsfase. Samtidig er det viktig at kvaliteten som blir oversendt er god nok til å gjere ei vurdering både på tildeling og storleiken på tildelinga. I denne saka er det etter beste evne tolka fleire versjonar av innsendt materiale og det kan derfor skilje nokre tusenlappar på det som er omsøkt og dokumentert mot det som blir omtala i saka. Søknaden har vore endra fleire gonger gjennom saksbehandlinga, og siste versjon av finansieringsplan er ikkje balansert mot seiste investeringsbudsjettet som viser eit investeringsbehov på 139 200 (eks mva), medan finansieringsplanen viser kr 42 000 i eigeninnsats og kr 161 500 i omsøkt tilskot, totalt kr 203 500.

Ein må derfor ved eventuell tildeling få tilstrekkeleg klarhet i investeringsbudsjett og omsøkt beløp.

Ei vurdering etter dei ordinære kriteria for investeringstilskot viser at fleire av dei omsøkte kostnadane gjeld lausøyre, utstyr eller driftsrelaterte kostnader. Desse kan ikkje utan vidare inngå i grunnlaget for investeringstilskot.

Samtidig er det eit viktig moment at behovet for større kapasitet på pubtilbod og fleire sosiale møteplassar har kome tydeleg fram gjennom fleire medverknadsprosessar i Fyresdal. I tillegg står kommunen i ein situasjon der aktiviteten knytt til datasenterutbygginga dei neste fire til fem åra vil gi eit større marknadsgrunnlag og behov for fleire tilbod. Dette talar for at kommunen bør vere positiv til å støtte etableringa. Det blir likevel vurdert som mest ryddig å ikkje sjå bort frå dei grunnleggjande kriteria for investeringstilskot når sjølvaste støttebeløpet skal fastsetjast.

Det søkjast om eit tilskot på 161 500 kroner, eller det beløpet som er høgast mogleg å få skriv søkar i oversendt dokumentasjon. Støtte utover vanlege 20% synast å vere høgt sett opp mot nivået kommunen normalt legg til grunn ved tildeling frå næringsfondet. Prosjektet har fleire positive effektar for nærings- og reiselivsutviklinga i Fyresdal, men verksemda sjølv bør bere hovuddelen av investeringskostnaden og risikoen. Tilskotet bør avgrensast til 20 prosent av dei reelle, dokumenterte investeringskostnadane som kommunen kan godkjenne etter retningslinene for næringsfondet.

Budsjettpost	Eks mva	Tilskot
Oppgradering av lokale	20 000	4 000
Eigeninnsats	42 000	8 400
	62 000	12 400

Sidan det er litt varierende kvalitet og usamanhengande dokumentasjon bør det før utbetaling av eit eventuelt tilskot liggje føre eit endeleg og balansert budsjett og dokumentasjon på dei faktiske investeringane.

Endeleg tilskotsbeløp blir fastsett når søkjar har dokumentert kva investeringar som faktisk er gjennomførte og kva dei har kosta

Særvilkår

Dersom Formannskapet ønskjer å gå inn med støtte til Budeia Pub, bør følgjande særvilkår liggje til grunn:

- Det blir teke atterhald om at nødvendig serverings- og skjenkeløyve blir innvilga.
- Før utbetaling skal det leggjast fram dokumentasjon på driftsorganisasjonen, inkludert kven som har det operative ansvaret for den lokale drifta.
- Støtte skal gå til prosjektet Budeia Pub i Fyresdal og ikkje inngå som ein del av drifta i Seljord.
- Lokalet skal vere godkjent for den aktuelle bruken og vere i samsvar med gjeldande lover, forskrifter og andre krav som gjeld for serverings- og skjenkeverksemd.
- Utbetaling skjer først når det er lagt fram dokumentasjon på faktiske og påløpte investeringskostnader.
- Det skal før utbetaling liggje føre eit oppdatert og balansert investeringsbudsjett og ein finansieringsplan der det kjem fram kva som utgjer eigenkapital og kva som utgjer eigen innsats.
- Tilskotet blir avgrensa til 20 prosent av dokumenterte investeringskostnader som kommunen godkjenner som støtteberettigta med beløpsgrense inntil 25 000 på tilskotet. Beløpet er sett med utgangspunkt seist oversendt investeringsbudsjett med fråtrekk av lausøyre og driftsgaranti.
- Verksemda skal vere etablert og sett i ordinær drift innan 12 månader etter vedtaket.
- Dersom verksemda ikkje blir etablert, eller blir avvika eller flytta frå Fyresdal innan perioden fastsett i retningslinene for næringsfondet, kan kommunen krevje heile eller delar av tilskotet tilbakebetalt.

Konklusjon:

Kommunedirektøren vurderer at etablering av Budeia Pub kan vere eit positivt tiltak for Fyresdal. Behovet for fleire sosiale møteplassar og større kapasitet på pubtilbod har kome tydeleg fram gjennom fleire medverknadsprosessar.

Marknadsgrunnlaget må også vurderast i lys av tre ulike kundegrupper: aktiviteten knytt til datasentercampusen dei neste fire til fem åra, den etablerte turistmarknaden i sommarsesongen og dei faste innbyggjarane i Fyresdal. Desse tre marknadene kan samla gi eit betre grunnlag for etableringa enn den faste befolkninga åleine skulle tilseie.

Samtidig er det knytt risiko til etableringa. I Fyresdal skal det etablerast ei heilt ny drift, og budsjettert omsetning på kr 1,5 mill. første driftsår kan vere i overkant optimistisk. Aktiviteten knytt til datasenterutbygginga må også sjåast som ein tidsavgrensa marknad. På lengre sikt vil verksemda vere avhengig av å etablere eit berekraftig kundegrunnlag blant fastbuande, hyttefolk og andre tilreisande.

Kommunedirektøren vurderer samla at det dokumenterte behovet for eit større pubtilbod, kombinert med det særskilde marknadsgrunnlaget kommunen vil ha dei komande åra, talar for å støtte etableringa. Støtta bør likevel knytast til faktiske investeringar og avgrensast til 20 prosent av reelle, dokumenterte og godkjende investeringskostnader. Dette reduserer kommunen sin økonomiske risiko, samtidig som kommunen bidreg til å realisere eit tilbod det er uttrykt behov for.

Innstilling frå kommunedirektøren:

Kommunedirektøren tilrår at NORDBYGDI PUB- OG BARDRIFT AS får innvilga investeringstilskot tilsvarande 20 prosent av reelle, dokumenterte og godkjende investeringskostnader til etablering av Budeia Pub i Fyresdal.

Endeleg tilskotsbeløp blir fastsett på grunnlag av dokumenterte investeringskostnader før utbetaling.

Særvilkår for støtte

Dersom Formannskapet ønskjer å gå inn med støtte til etablering av Budeia Pub, skal følgjande særvilkår liggje til grunn:

- Det blir teke atterhald om at nødvendig serverings- og skjenkeløyve blir innvilga.
- Før utbetaling skal det leggjast fram dokumentasjon på driftsorganisasjonen, inkludert kven som har det operative ansvaret for den lokale drifta.
- Støtte skal gå til prosjektet Budeia Pub i Fyresdal og ikkje inngå som ein del av drifta i Seljord.
- Lokalet skal vere godkjent for den aktuelle bruken og vere i samsvar med gjeldande lover, forskrifter og andre krav som gjeld for serverings- og skjenkeverksemd.
- Utbetaling skjer først når det er lagt fram dokumentasjon på faktiske og påløpte investeringskostnader.
- Det skal før utbetaling liggje føre eit oppdatert og balansert investeringsbudsjett og ein finansieringsplan der det kjem fram kva som utgjer eigenkapital og kva som utgjer eigen innsats.
- Tilskotet blir avgrensa til 20 prosent av dokumenterte investeringskostnader som kommunen godkjenner som støtteberettiga med beløpsgrense inntil 25 000 på tilskotet. Beløpet er sett med utgangspunkt seist oversendt investeringsbudsjett med fråtrekk av lausøyre og driftsgaranti.
- Verksemda skal vere etablert og sett i ordinær drift innan 12 månader etter vedtaket.
- Dersom verksemda ikkje blir etablert, eller blir avvikla eller flytta frå Fyresdal innan perioden fastsett i retningslinene for næringsfondet, kan kommunen krevje heile eller delar av tilskotet tilbakebetalt

Ulf Pedersen	
Kommunedirektør	Gerd Straume
	næringsjef